

บทที่ 4

ข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

การศึกษาในบทนี้ เป็นการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการออมทรัพย์ของครัวเรือนทั่วประเทศ ที่ได้จากโครงการสำรวจพฤติกรรมกรรมการออมของครัวเรือนในประเทศไทย ของฝ่ายวิชาการ ธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 5 ภาค* ได้แก่ ตอนพิเศษ (กทม. และปริมณฑล) ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ และได้ทำการประมวลผลหาค่าเฉลี่ย และร้อยละ(ของคำตอบ) โดยการถ่วงน้ำหนักข้อมูลด้วยสัดส่วนจำนวนครัวเรือนในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลเทียบกับจำนวนครัวเรือนรวมของภาคนั้น ๆ** เพื่อให้ค่าเฉลี่ยที่ได้เป็นตัวแทนของภาคนั้นๆ โดยในบทนี้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วนคือ ส่วนแรก อธิบายถึงรายได้ รายจ่าย เงินออม และขนาดของครัวเรือน ส่วนที่สอง อธิบายถึงการออมทรัพย์ที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยต่อเดือน และส่วนที่สาม ได้อธิบายถึงรูปแบบของหนี้สินและการครอบครองทรัพย์สิน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*รายละเอียดการสุ่มตัวอย่างดูในภาคผนวก ก.

**โดยใช้ข้อมูลครัวเรือน ในปี 2535 จากกองทะเบียนราษฎร กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

4.1 ส่วนแรก : รายได้ รายจ่าย เงินออม และขนาดของครัวเรือน

4.1.1 รายได้ของครัวเรือน

รายได้ที่เป็นตัวเงินโดยเฉลี่ยของครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑลในปี 2535 เท่ากับ 15,317.69 บาทต่อเดือน และครัวเรือนในต่างจังหวัดมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 6,062.05 ดังแสดงในตารางที่ 4.1 โดยครัวเรือนในกทม. และปริมณฑลที่มีรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนสูงเป็นสองเท่าของค่าเฉลี่ยในต่างจังหวัด. โดยเมื่อเปรียบเทียบกับครัวเรือนที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาทด้วยกันแล้วพบว่าครัวเรือนที่อยู่ในเขตกทม.และปริมณฑลมีรายได้เฉลี่ยสูงถึง 7,427.41 บาทต่อเดือน ขณะที่ในต่างจังหวัดมีรายได้เฉลี่ยเพียง 3,956.87 บาทต่อเดือน สำหรับในครัวเรือนที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 15,000 บาทขึ้นไปพบว่าครัวเรือนที่อยู่ในเขตกทม.และปริมณฑลมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 28,490.45 บาทต่อเดือน และในต่างจังหวัดมีรายได้เฉลี่ยเท่ากับ 28,105.87 บาทต่อเดือน

จะเห็นได้ว่าครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำในต่างจังหวัดมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่าประมาณสองเท่าของครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำในกทม.และปริมณฑล แต่ทั้งในกทม.และปริมณฑล และในต่างจังหวัดมีรายได้เฉลี่ยใกล้เคียงกันในครัวเรือนที่มีรายได้สูง

4.1.2 รายจ่ายของครัวเรือน

รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของครัวเรือนทั้งในกทม.และปริมณฑล และในต่างจังหวัดโดยเฉลี่ยเท่ากับ 9,224.11 และ 2,259.77 บาทต่อเดือน ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.1 โดยครัวเรือนที่อยู่ในกทม.และปริมณฑล มีรายจ่ายสูงกว่าของครัวเรือนที่อยู่ในต่างจังหวัด โดยเมื่อเปรียบเทียบกับครัวเรือนที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาทด้วยกันแล้วพบว่าครัวเรือนที่อยู่ในเขตกทม.และปริมณฑลมีรายจ่ายเฉลี่ยสูงถึง 6,180.97 บาทต่อเดือน ขณะที่ในต่างจังหวัดมีรายจ่ายเฉลี่ยเพียง 2,995.65 บาทต่อเดือน สำหรับในครัวเรือนที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 15,000 บาทขึ้นไปพบว่าครัวเรือนที่อยู่ในเขตกทม.และปริมณฑลมีรายจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 14,304.61 บาทต่อเดือน และในต่างจังหวัดมีรายจ่ายเฉลี่ยเท่ากับ 12,293.90 บาทต่อเดือน

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบรายจ่ายระหว่างกทม.และปริมณฑล และในต่างจังหวัด พบว่าครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำในกทม.และปริมณฑลมีรายจ่ายเฉลี่ยสูงกว่าเป็น 2 เท่าของรายจ่ายเฉลี่ยของครัวเรือนที่อยู่ในต่างจังหวัด แต่ทั้งในกทม.และปริมณฑล และในต่างจังหวัดมีรายจ่ายเฉลี่ยใกล้เคียงกันในครัวเรือนที่มีรายได้สูง

4.1.8 เงินออมของครัวเรือน

เงินออมของครัวเรือนกทม.และปริมณฑล เฉลี่ยเท่ากับ 6,093.58 คิดเป็นร้อยละ 39.78 ของรายได้ และในต่างจังหวัดเท่ากับ 3,802.28 บาทต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 37.28 ของรายได้ ดังแสดงในตารางที่ 4.1 โดยเมื่อเปรียบเทียบกับครัวเรือนที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 1,5000 บาทด้วยกันแล้วพบว่าครัวเรือนที่อยู่ในเขตกทม.และปริมณฑลมีเงินออมเฉลี่ยเท่ากับ 1,246.44 บาทต่อเดือน ขณะที่ในต่างจังหวัดมีเงินออมเฉลี่ยเพียง 961.22 บาทต่อเดือน สำหรับในครัวเรือนที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 15,000 บาทขึ้นไปพบว่าครัวเรือนที่อยู่ในเขตกทม.และปริมณฑลมีเงินออมเฉลี่ยเท่ากับ 14,185.84 บาทต่อเดือน และในต่างจังหวัดมีเงินออมเฉลี่ยเท่ากับ 15,811.97 บาทต่อเดือน

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบเงินออมเฉลี่ยระหว่างกทม.และปริมณฑล และในต่างจังหวัด พบว่าครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำในกทม.และปริมณฑลมีเงินออมเฉลี่ยสูงกว่าเงินออมเฉลี่ยของครัวเรือนที่อยู่ในต่างจังหวัด แต่ในต่างจังหวัดมีเงินออมเฉลี่ยสูงกว่ากทม.และปริมณฑลเล็กน้อยในครัวเรือนที่มีรายได้สูง

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.1 รายได้ รายจ่าย และเงินออมเฉลี่ยต่อเดือน

(บาท)

ภาค	ค่าเฉลี่ย ของทุกชั้น	ชั้นรายได้ต่อเดือนของครัวเรือน	
		ต่ำกว่า 15,000	15,000 ขึ้นไป
1. กทม. และเขตปริมณฑล			
1.1 รายได้	15317.69	7427.41	28490.45
1.2 รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	9224.11	6180.97	14304.61
1.3 เงินออม	6093.58	1246.44	14185.84
1.4 สัดส่วนการออมต่อรายได้	0.3978	0.1678	0.4979
จำนวนครัวเรือนตัวอย่าง	(315)	(197)	(118)
2. ต่างจังหวัด			
2.1 รายได้	6062.05	3956.87	28105.87
2.2 รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	3802.28	2995.65	12293.90
2.3 เงินออม	2259.77	961.22	15811.97
2.4 สัดส่วนการออมต่อรายได้	0.3728	0.2429	0.5626
จำนวนครัวเรือนตัวอย่าง	(1150)	(1050)	(100)

ที่มา : จากการคำนวณ

4.1.4 องค์ประกอบของรายได้ และรายจ่ายของครัวเรือน

4.1.4.1 องค์ประกอบของรายได้ของครัวเรือน

จากการสำรวจครัวเรือนครัวเรือนในกทม.และปริมณฑล ดังแสดงในตารางที่ 4.2 พบว่ากว่าร้อยละ 70ของครัวเรือนมีรายได้หลักจากเงินเดือนประจำและกำไรจากการค้าขาย (ร้อยละ 39.92 และ 25.68) ถัดไปได้แก่ครัวเรือนที่มีรายได้หลักจากการประกอบอาชีพอิสระ (ร้อยละ15.83) และครัวเรือนในต่างจังหวัดพบว่ารายได้กว่าครึ่งหนึ่งครัวเรือนได้หลักจากเงินเดือนประจำและกำไร

จากการค้าขายเช่นเดียวกัน (ร้อยละ 22.68 และ 24.53) ถัดไปได้แก่ครัวเรือนที่มีรายได้หลักจากการประกอบอาชีพอิสระ (ร้อยละ10.03)

ตารางที่ 4.2 องค์ประกอบของรายได้

(ร้อยละ)

รายได้	กทม.และเขตปริมณฑล	ต่างจังหวัด
1. เกษตรกรรม	1.12	21.66
2. เงินที่ลูกหลานหรือญาติพี่น้องส่งมาให้	1.43	2.81
3. ค่าจ้างทั่วไป	3.65	9.35
4. เงินเดือนประจำ	39.92	22.68
5. กำไรจากการทำธุรกิจ	25.68	24.53
6. รายได้จากการประกอบอาชีพอิสระ	15.83	10.03
7. คอกเบี้ยรับ	2.94	2.21
8. รายได้จากค่าเช่า	5.60	2.49
9. อื่นๆ	3.83	4.24
รวม	100	100

ที่มา : จากการคำนวณ

4.1.4.2 องค์ประกอบของรายจ่ายของครัวเรือน

รายจ่ายของครัวเรือนในที่นี่แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ที่สำคัญคือ รายจ่ายเพื่อการอุปโภค และรายจ่ายที่ไม่ใช่เพื่อการอุปโภค อาทิ ค่าผ่อนส่งบ้านและที่ดิน ค่าผ่อนส่งรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ค่าผ่อนส่งเครื่องเรือน เครื่องใช้ไฟฟ้า ค่าชำระเงินกู้ ค่าเบี้ยประกันชีวิต ค่าส่งแอร์เป็นและแอร์ตาย ค่าบริจาคและทำบุญ เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่เน้นเป็นรายจ่ายที่มีลักษณะของการออมทรัพย์

ตารางที่ 4.3 องค์ประกอบของรายจ่ายด้านการอุปโภคบริโภค

(ร้อยละ)

รายจ่าย ด้านการอุปโภคบริโภค	กทม.และเขตปริมณฑล	ต่างจังหวัด
1. ค่าอาหาร	40.39	44.78
2. ค่าสุราและยาสูบ	2.51	4.31
3. ซื้อลดเตอรี หวข และการพนัน	1.81	1.92
4. ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ และค่าเช่าบ้าน	12.69	6.49
5. ค่าเล่าเรียน ค่าหนังสือ ค่าอุปกรณ์การเรียน	5.09	5.25
6. ค่าเครื่องแต่งกาย	3.92	4.04
7. ค่ารักษาพยาบาล ค่ายา	2.65	3.55
8. ค่าน้ำมัน ค่าโดยสาร	11.10	9.02
9. ค่าซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า ทีวี รถยนต์ ฯลฯ	8.02	8.86
10. ค่าของใช้ในครัวเรือน เช่น สบู่ ยาดีฟีน ฯลฯ	3.66	4.08
11. ค่าพักผ่อนหย่อนใจ ดูภาพยนตร์ ท่องเที่ยว	3.48	2.57
12. อื่นๆ	4.68	5.13
รวม	100	100

ที่มา : จากการคำนวณ

4.1.4.2.1 รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค

รายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยของครัวเรือนในกทม.และปริมณฑล ดังแสดงในตารางที่ 4.3 พบว่ามีสัดส่วนประมาณ ร้อยละ 58 ของรายจ่ายทั้งสิ้นของครัวเรือน โดยรายจ่ายที่สำคัญ 5 อันดับแรก คือ ค่าอาหาร (ร้อยละ 40.39) ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ ค่าเช่าบ้าน (ร้อยละ 12.69) ค่าน้ำมัน ค่าโดยสาร (ร้อยละ 11.10) ค่าซื้อสินค้าคงทน (ร้อยละ 8.02) และค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา (ร้อยละ 5.09) ดังแสดงในตารางที่ 4.3 ส่วนรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเฉลี่ยของครัวเรือนในต่างจังหวัด พบว่ามีสัดส่วนประมาณ ร้อยละ 60 ของรายจ่ายทั้งสิ้นของครัวเรือน โดยรายจ่ายที่สำคัญ 5 อันดับแรก คือ ค่าอาหาร (ร้อยละ 44.78) ค่าน้ำมัน ค่าโดยสาร (ร้อยละ 9.02) ค่าซื้อสินค้าคงทน (ร้อยละ 8.86) ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ ค่าเช่าบ้าน (ร้อยละ 6.49)

4.1.4.2.2 รายจ่ายที่มีไว้เพื่อการอุปโภคบริโภค

รายการที่สำคัญของรายจ่ายประเภทที่มีไว้เพื่อการอุปโภคบริโภคของครัวเรือนในกทม.และปริมณฑล ได้แก่ ค่าผ่อนส่งบ้าน และที่ดิน (ร้อยละ 31.97) รายจ่ายเพื่อการชำระหนี้เงินกู้ (ร้อยละ 18.46) ค่าผ่อนส่งยานพาหนะ (ร้อยละ 15.54) ค่าส่งเบี้ยประกันชีวิต (ร้อยละ 9.42) และค่าส่งแชร์เป็น (ร้อยละ 8.27) ดังแสดงในตารางที่ 4.4 ส่วนรายการที่สำคัญของรายจ่ายประเภทที่มีไว้เพื่อการอุปโภคบริโภคของครัวเรือนในต่างจังหวัด ได้แก่ ค่าผ่อนส่งบ้าน และที่ดิน (ร้อยละ 15.63) รายจ่ายเพื่อการชำระหนี้เงินกู้ (ร้อยละ 36.79) ค่าผ่อนส่งยานพาหนะ (ร้อยละ 16.12) ค่าบริจาคและทำบุญ (ร้อยละ 10.14) และค่าส่งแชร์ตาย (ร้อยละ 7.09)

เป็นที่น่าสังเกตว่าในกทม.และปริมณฑล.รายจ่ายค่าผ่อนส่งบ้านและที่ดินมีสัดส่วนสูงที่สุด เพราะมีการอพยพของแรงงานวัยเริ่มต้นของชีวิตการทำงานและครอบครัวเข้ามาในกทม.มาก จึงต้องซื้อบ้านและที่ดินเป็นของตนเอง ขณะที่รายจ่ายชำระหนี้เงินกู้ของครัวเรือนที่อยู่ในต่างจังหวัดมีสัดส่วนสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครัวเรือนที่อยู่ในต่างจังหวัดต้องอาศัยเงินกู้ยืมตราดอกเบี้ยสูงจากตลาดเงินนอกระบบ

ตารางที่ 4.4 องค์ประกอบของรายจ่ายที่มีใจการอุปโภคบริโภค

(ร้อยละ)

รายจ่าย	กทม.และเขตปริมณฑล	ต่างจังหวัด
1. ค่าขนส่ง บ้าน ที่ดิน	31.97	15.63
2. ค่าขนส่งรถยนต์ รถจักรยานยนต์	15.54	16.12
3. ค่าขนส่งเครื่องเรือน เครื่องใช้ไฟฟ้า	2.30	2.45
4. จ่ายค่าน้ำ	18.46	36.79
5. ค่าเบี้ยประกันชีวิต	9.42	4.99
6. ส่งแชร์เป็น	8.27	6.8
7. ส่งแชร์ตาย	7.34	7.09
8. ค่าบริจาค ทำบุญ	6.70	10.14
รวม	100	100

ที่มา : จากการคำนวณ

4.1.5 ขนาดของครัวเรือนและจำนวนผู้มีเงินได้

ขนาดของครัวเรือนในกทม.และปริมณฑลเฉลี่ยเท่ากับ 1.88 คน ดังแสดงในตารางที่ 4.5 ในจำนวนนี้เป็นผู้ที่มีเงินได้เฉลี่ย 1.73 คนคิดเป็นประมาณร้อยละ90ของขนาดของครัวเรือน ส่วนครัวเรือนที่อยู่ในต่างจังหวัดมีขนาดครัวเรือนเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 และในจำนวนนี้เป็นผู้ที่มีเงินได้เฉลี่ย 3.23 ซึ่งปรากฏว่าครัวเรือนในต่างจังหวัดมีส่วนของผู้มีเงินได้ต่อขนาดครัวเรือนและมากกว่าในกทม.และปริมณฑลเล็กน้อย เพราะครัวเรือนในต่างจังหวัดมีลักษณะของครัวเรือนขยายมากกว่าในกทม.และปริมณฑล

ตารางที่ 4.5 ขนาดของครัวเรือน และจำนวนสมาชิกที่มีรายได้

(ร้อยละ)

ครัวเรือน	จำนวนสมาชิกที่มีรายได้ (เฉลี่ยต่อครัวเรือน)	ขนาดของครัวเรือน (เฉลี่ยต่อครัวเรือน)
กทม. และปริมณฑล	1.73	1.88
ต่างจังหวัด	3.23	3.25

ที่มา : จากการคำนวณ

4.2 ส่วนที่สอง : การออมทรัพย์ที่เป็นตัวเงินเฉลี่ยต่อเดือน

4.2.1 รูปแบบการออมทรัพย์

รูปแบบการออมทรัพย์ของครัวเรือนในกทม.และปริมณฑลส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ และธนาคารออมสิน คิดเป็นร้อยละ 70.52 ของการออมทั้งหมด ดังแสดงในตารางที่ 4.6 รองลงมาคือ การทำประกันชีวิต มีสัดส่วนเป็นร้อยละ 24.34 และ การซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 2.75 ส่วนการออมผ่านตลาดเงินนอกระบบโดยการปล่อยกู้มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 1.42 ส่วนรูปแบบการออมทรัพย์ของครัวเรือนในต่างจังหวัดส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปของเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ และธนาคารออมสินเช่นกัน คิดเป็นร้อยละ 74.05 ของการออมทั้งหมด รองลงมาคือ การทำประกันชีวิต มีสัดส่วนเป็นร้อยละ 12.94 ส่วนการออมผ่านตลาดเงินนอกระบบโดยการปล่อยกู้มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 5.09 รูปแบบการออมดังกล่าวมิได้มีความแตกต่างกันนักระหว่างภูมิภาค แต่มีข้อน่าสังเกตว่าครัวเรือนที่อยู่ในเขตกทม. ปริมณฑล มีการออมในรูปแบบของการทำประกันชีวิตสูงถึงร้อยละ 24.34 ขณะที่ครัวเรือนที่อยู่ในต่างจังหวัดมีการออมผ่านตลาดเงินนอกระบบ โดยการปล่อยกู้สูงถึงร้อยละ 5.09 แสดงให้เห็นว่าสถาบันการเงินในส่วนภูมิภาคยังไม่สามารถสนองบริการสินเชื่อให้แก่ครัวเรือนในต่างจังหวัดได้ดีเท่าที่ควร

โดยครัวเรือนในกทม.และปริมณฑลมีเงินออมในรูปเงินฝากคงเหลือที่ธนาคารพาณิชย์ และธนาคารออมสินโดยเฉลี่ย 67,270 บาท และครัวเรือนในต่างจังหวัดมีเงินออมในรูปเงินฝากคงเหลือที่ธนาคารพาณิชย์และธนาคารออมสินโดยเฉลี่ย 19,213.73 บาท ดังแสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.6 รูปแบบของเงินออมคงเหลือ

(ร้อยละ)

รูปแบบ	กทม.และเขตปริมณฑล	ต่างจังหวัด
1. เงินฝากธนาคารพาณิชย์ และธนาคารออมสิน	70.52	74.05
2. เงินฝาก ชกส.	0.06	1.67
3. เงินฝากและค่าหุ้น ของสหกรณ์ออมทรัพย์	0.41	4.64
4. กรมธรรม์ประกันชีวิต	24.34	12.94
5. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	0.37	0.18
6. ให้คนอื่นกู้	1.42	5.09
7. ซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์	2.75	0.92
8. อื่น ๆ	0.12	0.50
รวม	100	100

ที่มา : จากการคำนวณ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.7 รูปแบบของเงินออมคงเหลือ (จำนวนเงิน)

(บาท)

ภาค	ค่าเฉลี่ย ของทุกชั้น	ชั้นรายได้ต่อเดือนของครัวเรือน	
		ต่ำกว่า 15,000	15,000 ขึ้นไป
กทม. และเขตปริมณฑล			
1. เงินฝากกฐ. และธ.ออมสิน	67270.00	45979.48	102814.35
2. เงินฝากกส.	56.08	89.66	-
3. เงินฝากและค่าหุ้น ของสหกรณ์ออมทรัพย์	394.54	255.74	626.26
4. ส่งเบี้ยกรมธรรม์ประกันชีวิต	23217.24	6791.36	50640.12
5. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	355.73	140.73	714.68
6. ให้คนอื่นกู้	1355.21	976.09	1988.14
7. ถือหุ้นในตลาดหลักทรัพย์	2622.34	158.98	6734.90
8. อื่นๆ	113.97	94.30	146.83
ต่างจังหวัด			
1. เงินฝากกฐ. และธ.ออมสิน	19213.73	12782.48	86741.90
2. เงินฝากกส.	433.44	395.50	831.78
3. เงินฝากและค่าหุ้น ของสหกรณ์ออมทรัพย์	1204.57	902.82	4372.91
4. ส่งเบี้ยกรมธรรม์ประกันชีวิต	3358.67	2349.11	13959.05
5. กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	47.01	44.05	78.12
6. ให้คนอื่นกู้	1320.52	580.89	9086.60
7. ถือหุ้นในตลาดหลักทรัพย์	238.97	251.10	111.60
8. อื่นๆ	128.88	139.63	16.03

ที่มา : จากการคำนวณ

4.2.2 วัตถุประสงค์ของการออมทรัพย์

ครัวเรือนในกทม.และปริมณฑลประมาณร้อยละ 70 ดังแสดงในตารางที่ 4.8 ระบุว่า มีวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อเก็บไว้ใช้ในเวลาเจ็บป่วยหรือยามชรา เพื่อการศึกษา เพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ ลำดับของความสำคัญของการออมดังกล่าวสอดคล้องกับครัวเรือนในต่างจังหวัด โดยมีข้อสังเกตว่าการออมเพื่อมุ่งหวังในรูปผลตอบแทนจากอัตราดอกเบี้ย มีสัดส่วนค่อนข้างต่ำ คือไม่ถึงร้อยละ 10 ในทั้งสองภูมิภาค ทั้งนี้การฝากเงินกับธนาคารเป็นรูปแบบการออมที่สำคัญที่สุด แสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจของการออมประเภทนี้คือความสะดวกและปลอดภัยมากกว่าผลตอบแทนในรูปดอกเบี้ย ซึ่งมีอัตราค่อนข้างต่ำในปัจจุบัน และที่เห็นได้ชัดอีกประการหนึ่งคือการออมเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพมีความสำคัญเป็นอันดับที่สาม สะท้อนให้เห็นว่าสินเชื่อยังกระจายไม่ทั่วถึงผู้ลงทุนรายย่อย จึงทำให้ต้องมีการเก็บออมเงินทุนด้วยตัวเอง.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.8 วัตถุประสงค์ของการออม

(ร้อยละ)

วัตถุประสงค์	กทม.และเขตปริมณฑล	ต่างจังหวัด
1. เพื่อกินดอกเบี้ย	7.5 (31)	7.8 (109)
2. เพื่อการศึกษาของคน และบุตรหลาน	22.5 (93)	21.0 (293)
3. เพื่อซื้อสินทรัพย์อื่นๆ	8.2 (34)	5.5 (76)
4. เพื่อกิจกรรมทางศาสนา หรือประเพณี	1.9 (8)	3.3 (46)
5. เป็นหลักประกัน ในการกู้ยืม	1.0 (4)	2.9 (41)
6. เก็บไว้ใช้ในเวลาเจ็บป่วย หรือยามชรา	31.4 (130)	28.8 (402)
7. เพื่อเป็นทุนในการ ประกอบอาชีพ	16.2 (67)	18.4 (257)
8. อื่นๆ	11.4 (47)	12.2 (170)
รวม	100	100

ที่มา : จากการคำนวณ

4.2.3 การออมผ่านสถาบันการเงินในระบบ

ครัวเรือนทั้งในกทม.และปริมณฑล และในต่างจังหวัด ส่วนใหญ่มีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินในระบบ โดยในกทม.และปริมณฑล จำนวนครัวเรือนที่มีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินคิดเป็น 2.8 เท่าของจำนวนครัวเรือนที่ไม่มีการออมทรัพย์กับสถาบันการเงิน ดังแสดงใน

ตารางที่ 4.9 ขณะที่ในต่างจังหวัดต่างกันเพียง 1.8 เท่า ขนาดความแตกต่างดังกล่าวอธิบายได้ว่าเป็น เพราะว่าในกทม.และปริมณฑลมีความสะดวกสบายในการติดต่อกับสถาบันการเงินมากกว่า

ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบการออมทรัพย์กับสถาบันการเงินในระบบระหว่างกทม.และ ปริมณฑล และในต่างจังหวัด พบว่าครัวเรือนมีรายได้สูงทั้งในกทม.และปริมณฑล และในต่าง จังหวัดก็จะมี การออมทรัพย์กับสถาบันการเงินในระบบเฉลี่ยสูงขึ้นไปเป็น 2 เท่าของการออมทรัพย์กับ สถาบันการเงินในระบบเฉลี่ยของครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ

ตารางที่ 4.9 ครัวเรือนที่มีการออมและไม่มีการออมผ่านสถาบันการเงิน

(ร้อยละ)

ภาค	ค่าเฉลี่ย ของทุกชั้น	ชั้นรายได้ต่อเดือนของครัวเรือน	
		ต่ำกว่า 15,000	15,000 ขึ้นไป
กทม. และเขตปริมณฑล			
มีการออม	73.7	49.6	89.9
(จำนวนครัวเรือน)	(232)	(63)	(169)
ไม่มีการออม	26.3	50.4	10.1
(จำนวนครัวเรือน)	(83)	(64)	(19)
ต่างจังหวัด			
มีการออม	64.8	58.7	85.7
(จำนวนครัวเรือน)	(745)	(524)	(221)
ไม่มีการออม	35.2	41.3	14.3
(จำนวนครัวเรือน)	(405)	(368)	(37)

ที่มา : จากการคำนวณ

ตารางที่ 4.10 เหตุผลต่อการไม่ออมทรัพย์ผ่านสถาบันการเงิน

(ร้อยละ)

เหตุผล	กทม.และเขตปริมณฑล	ต่างจังหวัด
1. ไม่มีเงินเหลือฝาก (จำนวนครัวเรือนตัวอย่าง)	71.4 (50)	63.9 (282)
2. สถาบันการเงินอยู่ไกล	1.4 (1)	0.9 (4)
3. ขั้นตอนการฝากยุ่งยาก ไม่น่าใช้บริการ	5.7 (4)	0.2 (1)
4. ชอบวิธีการอื่นมากกว่า ดังนี้	21.4	17.0
4.1 ถือเงินสด	61.1 (11)	46.8 (37)
4.2 เล่นแชร์	16.7 (3)	2.5 (2)
4.3 ซื้อทองคำ	11.1 (2)	7.6 (6)
4.4 ซื้อที่ดิน	0 (0)	3.8 (3)
4.5 เล่นหุ้น	0 (0)	0 (0)
4.6 อื่นๆ	11.1 (2)	39.3 (31)
รวม	100	100
จำนวนครัวเรือนตัวอย่าง	(70)	(362)

ที่มา : จากการคำนวณ

4.2.4 เหตุผลที่ไม่มีการออมผ่านสถาบันการเงินในระบบ

ครัวเรือนทั้งในกทม.และปริมณฑล และในต่างจังหวัดส่วนใหญ่ให้เหตุผลต่อการไม่ออมทรัพย์สินกับสถาบันการเงินว่า เป็นเพราะว่าไม่มีเงินเหลือจะฝาก (ร้อยละ 71.4 และ 63.9 ตามลำดับ) รองลงมาคือชอบออมด้วยวิธีการอื่นๆ (ร้อยละ 21.4 และ 17.0 ตามลำดับ) แสดงดังตารางที่ 4.10 ซึ่งในจำนวนนี้เกี่ยวกับหนึ่งถึงเงินสด (ร้อยละ 61.1 และ 46.8 ตามลำดับ) เป็นที่น่าสังเกตว่า ประชาชนยังถือเงินสดอยู่จำนวนไม่น้อย ทั้งๆที่ระบบการชำระเงินของไทยก้าวหน้าถึงขั้นมีการใช้บัตรเครดิตแล้วก็ตาม

4.3 ส่วนที่สาม: รูปแบบของหนี้สินและการถือครองทรัพย์สิน

4.3.1 รูปแบบของหนี้สิน

รูปแบบการเป็นหนี้ของครัวเรือนทั้งในกทม.และปริมณฑล และในต่างจังหวัดส่วนใหญ่ จะอยู่ในรูปของการกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์และธนาคารออมสิน โดยในกทม.และปริมณฑลจะมีสัดส่วนการกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์และธนาคารออมสินสูงกว่าค่าเฉลี่ยในต่างจังหวัด คิดเป็นร้อยละ 75.49 และร้อยละ 51.37 ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.11 รองลงมาของในกทม.และปริมณฑล ได้แก่ การเป็นหนี้รูปแบบอื่นๆ (ร้อยละ 11.83) และ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ (ร้อยละ 6.28) ส่วนรองลงมาของในต่างจังหวัด ได้แก่ ธกส. (ร้อยละ 14.23) นายทุนเงินกู้ (ร้อยละ 11.23) และ สหกรณ์ออมทรัพย์ เครดิตยูเนียน และสหกรณ์การเกษตร (ร้อยละ 10.10)

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.11 รูปแบบของหนี้สิน

(ร้อยละ)

หนี้สิน	กทม.และเขตปริมณฑล	ต่างจังหวัด
1. ธนาคารพาณิชย์และ ธนาคารออมสิน	75.49	51.37
2. ชกส.	0.04	14.23
3. นายทุนเงินกู้	2.01	11.23
4. สหกรณ์ออมทรัพย์ เครดิตยูเนียนและ สหกรณ์การเกษตร	2.72	10.10
5. โรงรับจำนำ สถานธนาณูเคราะห์ และสถานธนาณูบาล	0.43	0.06
6. บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์	6.28	2.54
7. สวัสดิการทำงาน	0.46	0.43
8. บริษัทที่ขายสินค้าเงินผ่อน	0.75	5.14
9. อื่นๆ	11.83	4.89
รวม	100	100

ที่มา : จากการคำนวณ

4.3.2 รูปแบบการถือครองทรัพย์สิน

ครัวเรือนทั้งในสองภูมิภาคส่วนใหญ่จะนิยมถือครองทรัพย์สินในรูปแบบของทรัพย์สินถาวร ได้แก่ บ้าน ตึกแถว และที่ดิน โดยครัวเรือนที่อยู่ในกทม.และปริมณฑลจะมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 38.3 ของทรัพย์สินรวม ขณะที่ครัวเรือนที่อยู่ในต่างจังหวัดมีสัดส่วนร้อยละ 41.3 รองลงมาถือครองทรัพย์สินในรูปแบบของยานพาหนะประเภทรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ เครื่องรับโทรทัศน์ และทองคำ ตามลำดับ ดังแสดงในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 รูปแบบการถือครองสินทรัพย์

(ร้อยละ)

ประเภทสินทรัพย์	กทม.และเขตปริมณฑล	ต่างจังหวัด
1. บ้าน	17 (203)	20.2 (941)
2. ดึกแถว/อาคารชุด	5.2 (62)	1.3 (63)
3. ที่ดิน	16.1 (192)	19.8 (922)
4. รถยนต์ (รวมรถกระบะ)	10.7 (128)	5.6 (261)
5. รถจักรยานยนต์	9.0 (108)	15.0 (701)
6. สินทรัพย์อื่นๆ		
6.1 รถอีแต๋น	0 (0)	1.0 (48)
6.2 ช้าง ม้า โค กระบือ	0.3 (4)	3.5 (164)
6.3 ทองคำและอัญมณี	14.6 (174)	8.9 (418)
6.4 ทิว	21.4 (256)	16.3 (759)
6.5 ของมีค่าอื่นๆ	5.6 (67)	8.4 (390)
รวม	100	100

ที่มา : จากการคำนวณ